

PROTOKOL

Sezení č. 1: Seminář pro pedagogy z mateřských škol (META o. s.)	Dne: 16.05.2011	Hlavní téma: KIKUS – řeč z kouzelnického pytle + představení obvyklého průběhu hodiny	Vedení kurzu: Mgr. Petra Hasch-Beyer Praktikant/ka: XY Hospitant/ka: XY
--	---------------------------	---	---

PRŮBĚH:

Témata	Pracovní formy /Hry	Výroky	Slovní zásoba	Gramatika	řečové interakční vzorce *
POZDRAVENÍ A PŘEDSTAVENÍ SE UČITELKY	pozdravení (event. spojeno se zpíváním) + docházka počítání popředu a pozadu při startování rakety	Dobré ráno/odpoledne. (např. Dobrý den <i>jméno</i> , je hezké, že jsi tu) Je tu dnes <i>jméno</i> ? Ano, <i>jméno</i> je tu. /Ne, <i>jméno</i> tu dnes není. Děti i pedagog/pedagogové sedí na židlích v kruhu. Kolik nás je? <i>číslovky</i> : jedna – deset Teď odstartujeme raketu: Deset, devět, ... jedna: Start! (Každé dítě řekne popořadě jednu číslici a vstane. Při startování rakety děti počítají pozpátku a opět si přítom sedají. Když sedí poslední dítě, koná se start, při kterém všechny děti vyskočí ze židlí, jako by chtěly odletět do vesmíru. Pokud mají děti různé mateřštiny, můžeme nechat dvě i tři děti počítat i v jejich rodném jazyce – dle čas. možn.)	dobré, ráno, ... být, dnes, tu, jména, kolik, my, být, jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět, deset, start	druh pozdravu věta tázací, příslovce času a místa, vlastní jména, přisvědčení/zápor slovesa být věta tázací uvedena číslovkou, skloňování os. zájmena my -> nás, časování slovesa být -> je, neurčitý podmět, základní číslovky , příslovce času, dokonavý vid slovesa, podst.jm. ve 4. pádu, sloveso v rozkazovacím způsobu	pozdravení se otázka-odpověď otázka jednoduchá výpověď počítání startování rakety

TÉMA XY (Z PŘEDEŠLÉ HODINY: BARVY)	prohlížení domácích úkolů v teorii	V tomto díle se opakuje slovní zásoba předešlé hodiny v nenucené atmosféře + pedagog pobízí děti, aby ho naučily daná slovíčka v jejich řeči. Každé dítě dostane za svoji úlohu pochvalu či malou odměnu (např. hezké razítko jehož obrázek musí uhádnout = další motivace k mluvení). I děti, které úkol zapoměly dostanou razítko např.	na ruku podle mota: Kuřátko (z razítka) ti dnes doma bude šeptat, že máš udělat s maminkou úkol. Cílem této části hodiny je, přimět děti k tomu aby samy mluvily. Proto je zde opravování citlivější záležitostí, než-li v	ostatních částech hodiny. Opravuje se především základní slovní zásoba z minulé hodiny a pomáhá se, aby výroky dětí byly celkově srozumitelné. V této části hodiny opravují ale i děti pedagoga, když špatně opakuje slovíčka v jejich rodném jazyce.	Jejich sebevědomí velmi roste tím, že poznávají, že nikdo neumí všechno a jejich řeč – ve které jsou ony experty – je pro pedagoga a zpravidla i ostatní děti zajímavá. Nakonec potlesk všech jako pochvala pro všechny.
	výtazek z protokolu jedné hodiny – jako příklad dialogu mezi dětmi a učitelkou	Ukážete mi prosím vaše domácí úkoly? Ó, ty se vám povedly! Vy jste to krásně vymalovaly. <i>Mimi</i> vymalovala něco červeně. Děti, vidíte to také? Co <i>Mimi</i> vymalovala červeně? <i>odpovědi</i> <i>Mimi</i> , jak se řekne červená v řeči? Pokud je dítě slovíčko ochotné říci či pokud ho umí, zkouší učitelka slovíčko po něm zopakovat. Jinak se ho pokusí přečíst: Ukaž, tady je něco napsáno: ... aha, V ŘEČI se říká XY. To napsala maminka/sestra ...? Prima! Chceš samolepku? Jakou?			Obecně se během hodin se doporučuje měnit místa: např. uvítání v kruhu na židlích, prohlížení úkolů na žíněnkách v rohu místnosti, jazykové cvičení v kruhu na koberci a nebo opět na židlích. Po jazykovém cvičení je dobré plánovat malou pohybovou aktivitu – ať již formou hry či písničky (doprovázené co možno názorným pohybem/obrazovým materiálem atd.).
MATERIÁLY V KIKUSU HODINY KIKUSU NEJSOU ZALOŽENÉ	hlavní část hodiny – jazykové cvičení: společné kouzlení z pytle	Čáry máry fuk! Napravo i nalevo, Aby kouzlo sedělo. Nahore i dole Zatočím se v kole.	viz kouzelnické zaříkávadlo	Společné kouzlení resp. zaříkávadlo je jedním z pravidelných rituálů, podobně jako ‚raketa‘.	kouzlení

Tisk tohoto materiálu je spolufinancován z prostředků z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

<p>JAKO KLASICKÉ JAZYKOVÉ KURZY NA GRAMATICKÉ PROGRESI, ALE NA TEMATICKÉM ROZŠÍŘENÍ. PŘITOM SAMOZŘEJMĚ PLATÍ, ŽE SE V HODINÁCH NEJPRVE VYUČUJE/POUŽÍVÁ CO MOŽNO NEJJEDNODUŠŠÍ GRAMATIKA. V RÁMCI JEDNOTLIVÝCH TÉMAT SE GRAMATICKÉ ZNALOSTI ROZŠÍŘUJÍ A PROHLUBUJÍ</p> <p><u>PŘÍKLADY TÉMAT:</u> BARVY, TO JSEM JA, ČÁSTI TĚLA, RODINA, ZVÍŘATA , JÍDLO, OBLEČENÍ, BYDLENÍ, VÁNOCE, MASOPUST ATD.</p>	<p>osahání pytle spojené s tipováním ohledně jeho obsahu</p> <p>vybalení věcí z pytle</p>	<p>Čáry máry fuk! Při kouzlení stojí všichni okolo kouzelnického pytle a kouzelnické zařikání doprovází co možno názorně nonverbálně</p> <p>Sáhni si a hádej, co je v pytli. (Co to je?)</p> <p><u>Co je to? Nevím/PŘEDMĚT</u></p> <p><u>Jaké je to? Je to tvrdé anebo měkké? Je to hranaté anebo kulaté? Je to dlouhé anebo krátké?</u></p> <p>Každý si vytáhne z pytle jednu věc: Co je to? To je <i>PŘEDMĚT</i>.</p>	<p>pracovní listy 1-3, pastelky, plátěná taška, šanon (v kurzech různých barev), fixy na látku, lepicí štítky, Mimi, Momo, Liederheft, Kostka, DVD, 3 látkové košíčky (červený, modrý, zelený), kartičky KIKUS, páska na oči, 2x knížka, razítko, prstoví panáčky, jablko</p>	<p>rozkazovací způsob zvrtného slovesa (+ si), vedlejší věta</p> <p>Co+? – podst. jména v 1. pádu Jaké+? – příd. jména</p> <p>předložka z – 4. pád podstatná jména v 1. pádu</p>	<p>výzva k jednání</p> <p>hádání</p> <p>učitelská otázka – odpověď žáka</p>
	<p>zabalení věcí zpět do pytle</p>	<p>Kde je <i>PŘEDMĚT</i>? <i>JMÉNO</i> dej prosím <i>PŘEDMĚT</i> do pytle. Poprvé se ptá učitelka. Dítě, které dá předmět zpět do pytle, pytel od ní převezme a ptá se stejně jako učitelka. Osloví dítě, které předmět má, aby jej uložilo zpět do pytle.</p>	<p>Toto dítě si od prvního dítěte převezme pytel a tak to jde dál, až je pytel sbalený a poslední dítě osloví opět učitelku, která pytel bere ze scény.</p>		<p>V hodinách KIKUSu se používají pokud možno, autentické materiály (např. hodina k tématu ‚jídlo‘ – opravdové jídlo).</p>

JÍDLO	příklad pohybové písničky: ,Měla babka, čtyři jabka‘	Měla babka, čtyři jablka a dědoušek jen dvě, dej mi babko, jedno jablko, budeme mít stejně. Doprovázeno buď mazurkou v páru anebo sólo – podle skupiny (věk, temperament atd. dětí).	Pro kurzy němčiny jako druhé či jako cizí řeči byl nakladatelstvím Hueber vydán zpěvník a CD. To samé platí o kurzech angličtiny jako cizí popř. druhé řeči.	Zpěvník je 1. ilustrovaný – slouží jako omalovánky 2. ke každé písničce jsou popsány pohybové aktivity 3. ke každé písničce jsou vypsány gramatické jevy, které podporuje	
ZVÍŘATA	příklad pohybové hry	<i>Zvíře a zvíře</i> vyměnit místo! Po uvedení slovíček v rámci jazykového cvičení Pedagog zavelí jednou, dvakrát či vícekrát – dokud	si není jistý, že děti rozumí principu hry. Pak po vyzvání na výměnu místa vezme	jednu židli z kruhu. Jedno z dětí zůstane logicky stát a tak musí vyzvat druhé děti k výměně míst, aby si mohlo	sednout a někdo jiný zůstal jako nový mluvčí v kruhu.
		Kdo chce pracovní list XY? Já. To je domácí úkol. Řekni: Já bych chtěl/a domácí úkol. Pokud některé dítě domácí úkol nechce, je to pedagogy v KIKUSu akceptováno. Známe případy, kdy děti např. na pracovním listu s rodinou tatínka považují za ošklivého anebo nemají žádný vztah k prac. listu s ovocem, protože ovoce nejí. Je ale důležité vědět, proč dítě pracovní list odmítá. Samozřejmě se zároveň jedná o napjatou situace: Ostatní děti se mohou chtít opičit, čímž nabourají plánovanou strukturu hodiny. Proto je v tomto případě nutné myslet na alternativy.	Jak se domácí úkol má vypracovat, pedagog názorně předvede a ujistí se, že má ještě pozornost všech dětí. Na tomto místě již některé děti myslí na konec hodiny, což má za následek jejich sníženou koncentraci.	Při následující písničce na rozloučenou je jedno dítě strojvůdce. Pedagog zpívá jako první pro dítě s jeho jménem a zemí původu. Pak dítě určí, kdo s ním nastoupí do vlaku/bude prvním vagonkem. Všichni zpívají společně podruhé s obměněným jménem a zemí až se dostane na všechny děti. Děti jsou zapojeny do jednoho velkého vlaku a odjíždějí společně z místnosti, čímž je jednoznačné, že kurz skončil. Tato píseň umožňuje dětem také upevnit české slovíčko, kterým se označuje jeho rodná zem (není totiž samozřejmé, že jej a označí jejich rodné řeči v češtině děti znají)	otázka prosba
	písnička na rozloučenou	Ššš, ššš, ššš, hú Ššš, ššš, ššš, mašinka, mává <i>jméno</i> z okénka, do <i>země</i> veze se, jede po louce, po lese.	zvuky vlaku, mašinka, mávat, z, okénko, vézt se, jet, po, louka, les	předložka se 7. pádem (z) + odpovídající forma podstatného jména (okénko - okénka)	zpívání

* Řečové interakční vzorce jsou ritualizované výrazy (jako např. pozdravy) či komplexní výpovědi, jež sledují určitý záměr. Pro splnění vzorcového charakteru není většinou důležité doslovné opakování výpovědi. Mnohem více se jedná o užívání určitých jazykových prostředků (např. k výzvě se váže rozkazovací způsob, ‚vyprávění‘ – je více vět na sebe následujících a obsahově navazujících, které mají určitou strukturu: úvod, hlavní téma, závěr, atd.) a celkový význam. Řečové interakční vzorce jsou podmíněné především institučním prostředím. Jsou chápány jako více méně závazné vzorce chování. Tím, že jsou obecně známé a ulehčují mezilidskou komunikaci a určitá jednání automatizují. Tak zjednodušují i orientaci ve světě: Jednání druhých je na základě (řečových) interakčních vzorců srozumitelnější a předvídatelnější.